

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

MTK Space, cooperativa de serveis audiovisuals per a l'ESS

Pàg. 10

ENTREVISTA:
Trini Molist, tècnica
de l'associació Tapís.

Pàg. 13

ECONOMIA PER LA VIDA:
Construïm futurs ~~im~~Possibles
des del cooperativisme.

Pàg. 16

**ECONOMIA SOCIAL I
SOLIDÀRIA:**
La Roca Galès enceta nova etapa.

Pàg. 22

Salut laboral per a persones i organitzacions.

Transformem el nostre entorn mitjançant aportacions de caràcter social amb la fórmula cooperativa com a motor de canvi.

- Integració de la prevenció de riscos laborals, des de la proximitat i la implicació.
- El BenEstar de les persones, el motor de l'Economia.

Confiança

Comunitat

Coneixement

SelPrA
sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arç Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Agnès Giner, Carla Liébana, Antònia Montaner, Ricard Pedreira, Xavier Pié, Joseba Polanco, Jordi Rojas, Àlex Romaguera, Lorena Torró, Jordi Via i Armand Vilaplana.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: MTK Space, SCCL

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80

Edició impresa: ISSN 1133-8415.

Edició digital: ISSN 2696-9386.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

FSC®
MIXTO
Papel
FSC® C172087

Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Iñigo Robredo.

05

EDITORIAL

Desafiant el Vell Diàleg Social.

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Cooperativisme i comunitats energètiques: Catalunya presenta el primer pla de treball.
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Tecnologia i audiovisual al servei de la innovació social i l'economia solidària
Pep Valenzuela

13

L'ENTREVISTA

Trini Molist.
Anna Pujol

16

ECONOMIA PER LA VIDA

Construïm futurs possibles des del cooperativisme.
Rubèn Suriñach

19

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2023

Estudi sobre la relació entre la recerca d'àmbits STEM i l'Economia Social i Solidària.
Raquel Ríos

22

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

La Roca Galès enceta nova etapa.
Fundació Roca Galès

25

RESSENYA

La lluita per una vida millor.
Ricard Pedreira

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Iñigo Robredo Korta

(Gasteiz, 1987), soci treballador a Consultoria Coop de Mà, SCCL

Del cooperativisme em sembla atractiu el seu dinamisme i la capacitat de donar resposta des d'una visió col·lectiva als reptes que ens afecten a les classes populars. En un món en el qual el relat hegemònic es la individualitat i la satisfacció de les necessitats personals, el fet que tinguem un xarxa que treballa des d'una mirada totalment diferent és una de les grans oportunitats perquè puguem arribar a construir un món millor. Tenim molta sort de disposar d'un teixit socioeconòmic que respon a les necessitats col·lectives des de l'arrelament al territori.

En canvi, del cooperativisme no em convenç la manca de reconeixement propi. Massa vegades oblidem posar en valor totes les coses que estem aconseguint pel camí i no celebrem prou totes les conquestes dels moviment cooperatiu i de l'ESS. Crec que necessitem enfortir els espais per felicitar-nos i agrair-nos la feina que fem, perquè ens ho mereixem i ens ho hem guanyat.

Aquests espais ajudarien molt a millorar la coneixença mútua i la possibilitat de generar molts més projectes d'intercooperació i replicar tot allò que sabem fer bé, i ens cuidaríem més i millor.

Considero que la intercooperació és l'eina del cooperativisme per poder fer un salt d'escala en la transformació de la nostra societat, ja que ens permet generar projectes amb molta més capacitat d'incidència i generar millors productes i serveis que poden abastir la societat. A la meua cooperativa tinc la sort que puc participar de diversos projectes d'intercooperació que ens estan permetent aprendre i aplicar d'una forma molt més àmplia els nostres coneixements, a la vegada que també ens permet implementar canvis que milloren la qualitat del treball en la nostra pròpia cooperativa gràcies als aprenentatges i als coneixements compartits per les nostres sòcies en els projectes d'intercooperació.

Desafiant el Vell Diàleg Social

En el panorama socioeconòmic actual, l'antic model de diàleg social entre sindicats majoritaris i patronals mostra signes d'esgotament, quelcom palpable des de fa anys. A mesura que la nostra societat evoluciona, les noves formes d'organització empresarial i els canvis en les dinàmiques laborals requereixen una adaptació dels mecanismes de diàleg existents. En aquest context, el cooperativisme i l'economia social i solidària emergeixen com una alternativa prometedora, capaç d'incloure àmbits socioeconòmics actuals que el sistema tradicional ha descuidat.

Les cooperatives, comunitats empresarials autogestionades, representen una oportunitat per abordar les deficiències del diàleg social actual. És necessari posar en dubte la relació entre sindicats i patronals, que sovint es presenta com una col·laboració ambigua que no prioritza de manera efectiva les necessitats d'ambdues bandes, empreses i treballadors, ni molt menys l'impacte que ambdues bandes tenen sobre la societat: ho veiem en les reformes laborals, en el descuidat sector de serveis socials i la integració sanitària, en les normes ambientals poc ambicioses, en els retrocessos en l'educació, en l'empitjorament del tractament de l'àmbit cultural... La valentia d'afrontar els problemes socials, laborals, ambientals i econòmics amb determinació és essencial per construir una societat més rica socialment, més plena econòmicament i més sostenible ambientalment. Sovint, aquesta valentia està minvada per la complicitat amb els interessos del capitalisme, que juga un paper central en la perpetuació d'injustícies i desigualtats.

És hora de transcendir la retòrica convencional i abordar la necessitat de transformació en la manera com gestionem el diàleg social. És hora d'ampliar els agents d'aquest diàleg amb representants d'altres sindicats, dels moviments feminista, ecologista i antiracista i també del cooperativisme i l'economia social i solidària. Les cooperatives no només representen una resposta a les mancances del sistema actual, sinó que també planten cara al capitalisme desmesurat que ha contribuït a aquestes desigualtats. El cooperativisme no és simplement un ideal; és una oportunitat tangible per redefinir el diàleg social i abordar els reptes emergents de la nostra era.

En aquest moment crucial, hem de ser valents per qüestionar el vell paradigma i abraçar noves formes de col·laboració i organització que realment reflecteixin les necessitats i aspiracions de tots els membres de la societat.

El futur del diàleg social pot ser cooperatiu, i aquesta transició és una crida a la transformació i a la creació d'una societat més justa per a tothom.

Foto: El 30 de novembre passat, la majoria sindical basca i el moviment feminista van convocar una vaga general "pel dret col·lectiu a la cura", que va ser un èxit. És un exemple de la necessitat d'ampliar els agents de l'anomenat "diàleg social", més enllà de la gran patronal i els sindicats majoritaris a escala estatal. ARXIU

La Fundació Roca Galès ha obert de nou la convocatòria, **reformulada**, adreçada a persones interessades a escriure la primera obra de Llavors, la seva nova col·lecció de llibres sobre cooperativisme, una col·lecció que explicarà l'evolució de les diverses branques del cooperativisme català des del final de la dictadura franquista o la transició fins al final del segle passat o principis d'aquest.

La nova convocatòria cerca persones autores que escriguin un llibre sobre les cooperatives d'ensenyament catalanes durant el període comprès entre el final de la dècada de 1960 i els inicis d'aquest segle XXI. La Fundació Roca Galès publicarà l'obra dins la seva nova col·lecció Llavors.

A aquesta nova convocatòria reformulada, que ja és oberta, poden presentar-se les persones físiques, sigui de manera individual o en grup, que siguin periodistes, historiadores, sociòlogues i/o expertes en cooperativisme.

ATENCIÓ: reformulem la convocatòria!

LLAVORS, LA NOVA COL·LECCIÓ DE LLIBRES SOBRE COOPERATIVISME

El contingut del llibre haurà de tenir l'enfocament següent:

1. Col·lectiu, en comptes de ser una història de personalitats.
2. Feminista, en què les dones apareguin, almenys, en paritat amb els homes, i en què, si de cas, la seva absència i subalternitat de rols s'expliqui com una conseqüència de la ideologia patriarcal, també dins del cooperativisme.
3. Social: posant l'accent en les cooperatives per sobre de les federacions i les administracions.
4. Actual, donant una rellevància especial a aquells fets i debats que poden ajudar el moviment cooperatiu actual.

Les persones interessades hauran d'enviar al correu electrònic suport@rocagales.cat, el seu currículum vitae, una carta de trajectòria i motivació, així com afegir-hi un incipient esquema de treball sobre el llibre, fins al **15 de març de 2024**.

Trobareu tota la informació, les característiques dels treballs, els terminis, etc., a les bases de la convocatòria a:

www.rocagales.cat/bases-llavors-2

El passat 2 de febrer va tenir lloc la Febrerada, la segona trobada festiva de l'economia social i solidària (ESS) de Barcelona. L'objectiu del matí era generar una conversa al voltant del potencial de la transformació digital com a revulsiu per a les diferents iniciatives de l'ESS i per avançar en l'eficiència i consolidació de l'ESS.

A més, va ser espai de trobada a través de l'Assemblea per compartir la feina feta del darrer any, i, alhora, visibilitzar que aquest ecosistema ja és una realitat a la ciutat. A la nit, es va canviar d'escenari i la festa va seguir a Paral·lel 62.

La jornada es va dividir en dos moments: un espai matinal de reflexió i inspiració i un vespre festiu amb espectacles i concerts.

L'espai de matí, en format Trobada, va tenir lloc a l'espai BLOC4BCN, amb ponències inspiradores i una conversa sobre digitalització, una visita i explicació del futur equipament BLOC4BCN, i un dinar de germanor.

L'espai de tarda-vespre, de caràcter festiu es va celebrar a la sala Paral·lel 62, amb la programació d'un pòdcast en directe d'Anna Pacheco (Ciberlocutòrio – Ràdio Primavera Sound) on es van

LA FEBRERADA: II Festa i trobada de L'ESS de Barcelona

mostrar exemples de l'ESS de la ciutat d'una manera divertida. Posteriorment, els concerts d'artistes ens van endinsar en l'univers d'iniciatives que treballen per generar alternatives perquè l'economia estigui al servei de les persones, amb Guineu, Tribade, La Mercabanda i Dj Trapella! Aquestes bandes, totes liderades per dones, van portar diferents ritmes per continuar la festa: indie pop, hip-hop, reggaeton, rap, afrotrap..

La Febrerada s'emmarca en l'Acord de ciutat per l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030.

Jornada

Les cooperatives han de créixer? Com?

2 de març
de 10 a 18 h

Cafè de Mar
c. Santa Rita, 1, Mataró

Programa

Cal inscripció prèvia (inclou dinar)
(data màxima per a les inscripcions: 23/02/24)

9.45 h
Recepció

10.00 - 10.30 h
Presentació per part de la Fundació Roca Galès

10.30 - 11.30 h
Primera tanda simultània de taules
Taula 1: Dels grups de consum als supermercats cooperatius
Taula 2: Els grups locals de grans cooperatives

11.30 - 12 h
Pausa - cafè

12 - 13 h
Segona tanda simultània de taules
Taula 3: Eines per mantenir la democràcia i la participació a les cooperatives grans
Taula 4: Intercooperació en els pols cooperatius, espais de cotreball, etc.
Taula 5: Com creixen les micro cooperatives de treball

13 - 14 h
Aprofundiment dels temes de les taules per grups
Grup 1: Dels grups de consum als supermercats cooperatius
Grup 2: Els grups locals de grans cooperatives
Grup 3: Eines per mantenir la democràcia i la participació a les cooperatives grans
Grup 4: Intercooperació en els pols cooperatius, espais de cotreball, etc.
Grup 5: Com creixen les micro cooperatives de treball

14 - 16 h
Dinar

16 - 17.15 h
Carrusel d'experiències
Presentació de 4 experiències cooperatives que afronten els dilemes del creixement

17.15 - 18 h
Conclusions de cada grup de treball i tancament

Més informació, inscripcions i programa:
www.rocagales.cat

Organitza:

ACABEN LES OBRES DE BLOC4BCN, EL MÉS GRAN POL DEL COOPERATIVISME D'EUROPA, SITUAT A CAN BATLLÓ

El Bloc4BCN és un centre de promoció del cooperativisme i l'economia social i solidària (ESS) de Barcelona que entrarà en funcionament de manera imminent. L'espai, de 4.500 m², té capacitat per encabir més de seixanta projectes empresarials transformadors. Serà un lloc de trobada, suport i impuls a l'economia social i solidària a la ciutat, amb impacte metropolità i tractor, tant al país com a escala internacional.

S'han enllestit les obres de rehabilitació i adequació del Bloc4BCN, el més gran pol de promoció del cooperativisme d'Europa, situat al recinte de Can Batlló. Aquestes van començar a l'estiu del 2021 i, comptant també l'adequació de l'edifici, han representat una inversió de 10,3 M€ per part de l'Ajuntament de Barcelona, que ha cedit l'antiga nau fàbrica a l'Associació Bloc4.

L'Associació Bloc4 és una entitat participada per la Confederació de Cooperatives de Catalunya, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya i l'Associació Coòpolis que gestiona l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona.

Aquesta inversió pública de rehabilitació de l'edifici ha permès aconseguir 4.500 m² dedicats al desplegament i l'enfortiment de l'economia social i solidària de Barcelona i de Catalunya. El Bloc4BCN és un projecte público-cooperativo-comunitari, finançat per l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya, que s'emmarca

en l'Estratègia d'Economia Social i Solidària de Barcelona 2030 i el Programa Economia Social de la Generalitat de Catalunya.

Tant el Govern de la Generalitat com l'Ajuntament de Barcelona contribuiran a finançar l'activitat al Bloc4BCN per mitjà de diversos programes. L'espai té capacitat per encabir més de seixanta projectes de l'ESS vinculats amb tecnologia i digital, atenció i cura de les persones, energia, habitatge, mobilitat, cultura, turisme i tèxtil sostenible, comerç de proximitat i alimentació sostenible i agroecologia.

El seu objectiu és contribuir al desenvolupament i la transformació socioeconòmica de Barcelona i de tot el territori català mitjançant la sensibilització i la promoció del cooperativisme, la incubació i acceleració de cooperatives, la intercooperació, la connexió local i internacional i l'aliança amb altres agents culturals, educatius i empresarials.

Bloc4BCN – Espai Cooperatiu facilitarà a les cooperatives i entitats de l'economia social i solidària un entorn de treball, relació i creació per rebre l'acompanyament de persones expertes i la formació necessària per enfortir i fer créixer els seus projectes. Hi ha quatre modalitats adaptades a les necessitats i els diferents estadis de les entitats: incubació, acceleració, intercooperació i espais de tallers semiindustrials.

Més info: www.bloc4.coop

COOPERATIVISME I COMUNITATS ENERGÈTIQUES: CATALUNYA PRESENTA EL PRIMER PLA DE TREBALL

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@CooperativesCAT

La Confederació de Cooperatives de Catalunya i la Direcció General d'Economia Social i Cooperatives presenten el primer Pla de treball per al **desenvolupament de comunitats energètiques** en forma **cooperativa** a Catalunya. Aquest Pla s'emmarca en el projecte europeu **RESPONDET**, en què ha participat Catalunya, a més de cooperatives i administracions locals de Bèlgica, Itàlia i Polònia. El projecte es va iniciar el 2022 amb l'intercanvi **d'experiències i bones pràctiques** als quatre territoris i va finalitzar a l'octubre del 2023 amb la presentació d'un Pla d'Acció Local per a cada una de les regions participants.

El **Pla de treball** segueix el full de ruta del Pla d'Acció Local i s'ha dissenyat amb un horitzó d'implementació fins al 2030, amb una primera fase de dos anys (2024 i 2025), per posar en marxa els **canvis normatius** i la creació de mecanismes que permetin dur a terme la segona fase (2026-2030), centrada en la implementació de les **actuacions estratègiques**, estructurades en cinc grans àmbits de treball:

- Articulació i posicionament de l'ecosistema de les comunitats energètiques
- Capacitació i recerca
- Legislació de les comunitats energètiques i el sector elèctric
- Sostenibilitat i finances
- Enfortiment i creixement del model

Cada àmbit de treball agrupa una sèrie d'actuacions específiques per assolir, de forma gradual, els objectius generals del Pla de treball. A grans trets, d'una banda, es pretén **impulsar línies de treball conjuntes** en el si de l'administració i dels actors clau del sector per fomentar **sinergies i espais de cooperació** per aprofitar el marc actual d'acceleració de la transició energètica.

D'altra banda, un element clau del Pla de treball és la simplificació o **adaptació dels tràmits administratius** per impulsar models de comunitats energètiques en forma cooperativa, així com millorar i ampliar les condicions de **finançament**.

Tot plegat, les 25 accions específiques comparteixen l'objectiu general de potenciar la intercooperació en el sector, escalar els impactes del projecte i posicionar el cooperativisme com a forma hegemònica per a les comunitats energètiques a Catalunya, que representen una opció amb gran potencial per convertir-se en un instrument clau per a impulsar la transició energètica a escala local, **cobrint les necessitats energètiques** de manera **descentralitzada** en el territori, fomentant la producció i el **consum d'energia renovable**, empoderant la ciutadania per col·lectivitzar la propietat i la presa de decisions, i involucrant les entitats municipals en aquesta transformació.

Tecnologia i audiovisual al servei de la innovació social i l'economia solidària

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Al vell polígon industrial de Matacàs, Sant Feliu del Llobregat, hi ha l'MTK Space per oferir serveis de lloguer de platós de rodatge, material per a audiovisual, per a esdeveniments virtuals i *streaming*, personal tècnic, construcció de decorats i càteríng, així com també per formentar l'economia social i solidària a la comarca; de fet, n'han esdevingut motor, impulsant l'ateneu cooperatiu i la comunalitat urbana.

La cooperativa de serveis audiovisuals MTK Space inicià l'activitat el març de 2019.

“Treballem per destacar la importància de l'ESS i la xarxa de comerços de proximitat, així com per aportar valor al territori”, informen. I animen: “Si tens un projecte, nosaltres t'ajudarem perquè vagi endavant! Només ens avises, i prepararem una tassa de cafè! Coop us with a cup of coffee!”.

És allò que se'n diu, literalment, de *pel·lícula*. Bé, disculpeu l'acudit fàcil... Però, sí, sí, en els tres platós, un amb *pack chroma* i ciclorama de 9x4,5x5 metres, s'han rodat programes de TV, anuncis, vídeoclips i altres produccions. Tot al més alt nivell tècnic i de prestacions.

Nascuda el juliol de 2018, la cooperativa de serveis audiovisuals inicià la seva activitat comercial el març de 2019. Des de llavors i, malgrat el confinament sanitari pel mig, s'han realitzat més de 300 rodatges nacionals i internacionals a les seves instal·lacions, han creat un servei de *film office* que ha col·locat Sant Feliu de Llobregat al mapa audiovisual, descentralitzant territorialment el sector fora de Barcelona; han presat servei de producció tècnica per a més de cent rodatges, han fet 120 contractacions de servei de perso-

nal tècnic, creat un Cafè audiovisual al que és directori de professionals de la comarca del Baix Llobregat, a més de dos cicles de formació de 300 hores per a joves fora del sistema escolar, tutorització de 50 projectes d'estudiants i producció audiovisual i de *streaming* per a entitats com La Tremenda Coop, Biocultural, Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, Hospital Sant Joan de Déu i Comunalitat Urbana de la ciutat.

Cinc joves professionals cercaven un espai de treball per compartir a Sant Feliu, recorda l'Albert Marsà, un dels socis fundadors, “perquè som molt de la ciutat i molt tossuts, és una aposta des del primer dia”, i van trobar el lloc en aquest polígon. Va ser un temps de converses i imaginació d'escenaris de futur. Finalment, van ser tres els que decidiren seguir endavant, però ja no només compartint espai, sinó amb un projecte de cooperativa i acció en favor de l'ESS i el territori.

El polígon, vell conegut a Sant Feliu, és un espai en què alguns d'ells havien fet assajos de les colles de cultura popular, així com també havien portat el cotxe al mecànic. “Podríem haver anat a Sant Boi o a una altra ciutat a prop i hauríem tingut una

nau nova i preus similars”, explica en Marsà, tècnic de il·luminació, captació i tractament d’imatge. “Aquí estem en una nau antiga i hem hagut de fer molta reforma, sis mesos de treball nostre només per a això, però teníem aquesta inquietud i objectiu”.

Tot plegat, el projecte, va ser una mica troballa: primer, un local per compartir. Després: “I si agaféssim un espai més gran per instal·lar platós i llogar-los per rendibilitzar-lo? Podríem crear uns estudis audiovisuals! Va ser una mica bogeria, però ja treballàvem amb allò”. I més encara, volien treballar com a cooperativa, “però no teníem ni idea de què era això”, assegura. Res, en tot cas, que no pogués quedar clar parlant amb l’equip de l’Ateneu Cooperatiu del Baix Llobregat.

Assessoria, informació i suport que obriren horitzons per a inquietuds i expectatives covades feia temps. “Aquest concepte d’economia social i solidària es trobava en la nostra idea de la transformació d’aquest polígon, amb una idiosincràsia particular, en un espai de foment dels valors de l’ESS en el sector que anomenem economia taronja, o sigui les empreses que formen part del sector tecnològic”. En Marsà con-

creta més: crear un hub o districte d’innovació social.

Dit d’una altra manera: “Aquest espai d’aquí no és per treure una rendibilitat, sinó que és com el caldo de cultiu on han de passar coses. Des d’on sorgeix, per exemple, el Pol Cooperatiu de l’MTK. Junt amb l’activitat econòmica, és clar”.

Aquest vessant de treball per impulsar l’economia social ha sorgit en el procés de creació d’MTK, i ho fan mitjançant la gestió de l’ateneu cooperatiu comarcal i del projecte de comunalitats urbanes. També són l’entitat referent al Baix Llobregat de la Federació de Cooperatives de Treball. “Bé, sincerament”, confessa en Marsà, “tot el que puguem fer”. A més dels tres socis treballadors, compten a una treballadora contractada i un jove en pràctiques.

L’activitat econòmica acompanya tot aquest entusiasme i empenta. “Hi ha molta feina”, assegura, “i el sector audiovisual és un dels sectors més importants dins de les indústries culturals i creatives”. En Marsà explica amb orgull que l’MTK té una oferta de serveis interessant i de qualitat. Tot matisant: adequada a l’espai disponible.

Rodatge en un plató de MTK Space.

Hi ha competència al sector, “però coneixem la franja de clientela a la qual ens dirigim i ens hem posicionat molt bé”. Han treballat per a publicitat, ficció i comercials en general. També col·laborant i acollint projectes documentals de caràcter social, com els que produeix la cooperativa Bruna. El negoci, tot plegat, és prou viable i creixen. Ja pensen en produccions pròpies.

“**S’han fet més de 300 rodatges nacionals i internacionals a les instal·lacions de MTK.**”

MTK SPACE

Això, en termes de finançament, es diu, en primer lloc, les aportacions de capital social de cada soci, que aportaven també una cartera de clients i feina en marxa. La reforma i adequació de la nau, a més d'equip i tecnologia, en segon lloc, va exigir la sol·licitud d'un crèdit, tot i que van treballar ells mateixos en les obres. Aquest préstec, mitjançant Triodos i CREA SGR, una entitat financera sense ànim de lucre per a projectes del sector cultural i creatiu. A prop del 50% del volum total de finançament.

Finalment, un projecte Singulars ajudà prou a equilibrar els diferents factors d'impuls del projecte. Això en el context d'una "visió del creixement de forma molt orgànica. El que no volem és fotre'ns una pinya", emfasitza.

D'altra banda, explica encara informant dels factors de creixement, "vam tenir una bona projecció. És que hem estat molt ben assessorats. Hi ha hagut molta gent que ens ha acompanyat i ens ha format. Sobre tot des de l'Ateneu Cooperatiu".

Les emocions fortes i la banda sonora de drama en aquest entusiasta inici les va posar la covid i el consegüent confinament forçós. "Una empresa de nova creació, passar quasi quatre mesos tancats, va ser una... una època difícil", es plany en Mar-

sà. "Però, després, la tornada va anar bé", reconeix.

De feines maques en aquest temps, en Marsà recorda una superproducció per a Lexus (automòbils), amb més de 150 persones treballant. Han fet bastanta televisió: "Ens agrada bastant perquè els equips són els mateixos durant setmanes, llavors es crea un bon rotllo important". I d'allò millor: "De projectes importants, una de les coses que hem impulsat és el projecte de comunitats urbanes. Nosaltres amb els seus impulsors som feliços i això és una cosa de la qual ens sentim bastant orgullosos

MTK Space va dedicar sis mesos a reformar la nau antiga del polígon industrial de Matacàs, a Sant Feliu de Llobregat.

perquè creiem que és una feina que ha permès crear una estructura, un dispositiu, enxarxament entre les entitats, empreses, administració pública, ciutadania. És tot el poble. Això és el que ens ha frapat més de poder-ho tirar endavant".

En aquest temps, assegura en Marsà, "MTK s'ha anat convertint una mica en un espai de referència al territori. Si hi ha algú amb un projecte, ens agrada ajudar directament en tot el que puguem. Aprofitem que ja que tenim coneixement del sector i de l'ESS. Volem ser un servei també. Ho fem per convicció".

“

«El concepte d'ESS es trobava en la nostra idea de la transformació d'aquest polígon, en un espai per al sector dit 'economia taronja', el sector tecnològic.»

Enguany, Tapís (tapis.cat) celebra el seu quarantè aniversari. L'entitat sense ànim de lucre vigatana va néixer per poder donar resposta a les necessitats de joves en condicions de risc psicosocial a través de dues grans línies: la formació i el treball productiu. La llista de projectes és llarga: El Fil, La Clau, La Taca, Aktua, Senders, Sostre 360, Comunalitats Urbanes, el mercat de segona mà Ressò, el Servei d'Assessorament Judicial i el taller de soldadura. Hem parlat amb Trini Molist, tècnica del pla estratègic de l'entitat.

Un personatge històric: Jesús.

Una lectura imprescindible: els llibres de Tapís.

Un perfil de Twitter: no tinc xarxes socials personals, però amb les de Tapís no deixaria de seguir qualsevol entitat d'ESS d'Osona.

No podries viure sense: natura.

Encara tens pendent: ser una mica més trementinaire.

El cooperativisme és: una oportunitat de futur.

SARA BLÁZQUEZ

Trini Molist

«Quan expliquem que gestionem 450 tones de roba a l'any, la gent no s'ho creu»

Anna Pujol Navarro
Dies d'Agost, Sccl
@diesdagost

SARA BLÁZQUEZ

Trini Molist durant l'entrevista.

Amb quins projectes propis compteu?

El projecte Aktua fa deu anys que roda. La seva essència és la formació i inserció de joves. Primer, estava enfocat a joves sense feina que no estaven rebent cap tipus de formació, però fa uns cinc anys que ens vam enfocar més a joves migrants sols, perquè hi havia una demanda creixent. El projecte Senders també és propi, el vam engegar fa un any perquè vam veure que hi havia joves que podien arribar més lluny del que l'Aktua els podia oferir. Que si volen ser ministres o directors poguessin arribar-hi. També comptem amb El Fil, de roba de segona mà; La Clau, de mecanitzats i manipulats, i La Taca, de serveis de neteja i manteniment.

I quines iniciatives compartiu amb altres entitats?

El projecte Comunalitat de Vic el portem a terme de manera conjunta amb La cooperativa Fera Ferotge i l'Ajuntament de Vic. Dona continuïtat al projecte ICI (Intervenció Comunitària Intercultural), que va ser present a la ciutat durant sis anys, del 2014 al 2020. Així mateix, es tracta d'un pas més, perquè a part de les dinàmiques comunitàries fem un salt per treballar més en l'àmbit de les

economies comunitàries amb l'impuls de projectes que permetin la sostenibilitat econòmica de les persones que hi estan vinculades.

De quina manera trebal·leu l'apartat tèxtil?

Primer de tot, es van començar a fer recollides porta a porta. Hi va haver unes quantes proves pilot, assajos i

errors, però la feina va anar creixent. Ens vam adherir a la cooperativa Roba Amiga. Actualment, tenim un centenar de contenidors de roba a les comarques d'Osona, el Moianès i el Lluçanès. A més, comptem amb dues furgonetes de recollida i un bon nombre de persones d'inserció que estan fent tasques de classificació i d'altres que s'encarreguen de la botiga. A part de la que està situada a la plaça dels Màrtirs de Vic, aquest any n'obrirem una altra a la nova seu, i també hi programarem tallers d'aprofitament i reutilització de roba, entre d'altres. Si volen venir escoles o entitats, podran fer-ho, perquè hi tindrem l'espai. A part de fer el taller, també podran veure la roba i saber d'on ve, en un procés d'aprenentatge de què suposa la gestió del residu tèxtil. És una manera de prendre consciència, necessària per sortir d'aquesta dinàmica de consum bèstia i ferotge. Quan expliquem que gestionem 450 tones de roba a l'any, la gent no s'ho creu. És moltíssima roba i encara se n'hauria de recollir molta més.

Heu parlat d'una nova seu. On és?

Ens traslladem a La Nau, al carrer Isidre Blanch i Molist, perquè necessitem fer un canvi i tenir més espai tant a dins com a fora. De fet, ja hi ha alguns serveis relacionats amb la gestió tèxtil que els hem mogut cap allà. Volem que sigui més senzill per a tothom: per als camions que vinguin a recollir roba, que allà tindran un moll; per a la capacitat del magatzem, que tindrà tres alçades i en una d'elles hi volem posar una nova botiga, i per a les necessitats d'homologació d'espais per fer les formacions.

“

«El residu tèxtil és el segon més important del món, després del que té a veure amb els combustibles fòssils.»

SARA BLÁZQUEZ

Joves treballant al taller de paper reciclat i edició de llibres de Tapís.

D'aquí a menys d'un any, l'1 de gener del 2025, es començarà a aplicar la nova Llei de residus europea...

Fins ara, tota aquesta recollida de roba l'hem feta, sobretot, per bona voluntat de les entitats socials. Partint de convenis i bona voluntat. I aquesta llei del 2025 obliga els ajuntaments a recollir el tèxtil com a fracció separada, de la mateixa manera que el plàstic o la fracció orgànica. Hi haurà d'haver tants contenidors com es necessitin per nombre d'habitants. Aquí a Osona, Manlleu, Sant Julià o Folgueroles sí que compleixen, però molts altres municipis no. El residu tèxtil és el segon més important del món, després del que té a veure amb els combustibles fòssils. Cada segon, a escala internacional, s'aboca un camió ple de roba que no s'aprofita. El *fast fashion* ha fet molt mal i, en l'àmbit europeu, Espanya és un dels països que té un consum més bèstia. Hi ha altres països que ja han fet accions de promoció de la roba de qualitat i de segona mà. Aquí, en aquest sentit, hi ha molts reptes.

Què és el Pacte per la Moda Circular?

És un projecte de l'Agència de Residus, i les entitats que en formem part

ho fem d'una manera voluntària. Som empreses, entitats i administracions de totes les baules de la cadena del tèxtil. Hi ha fabricants de primeres matèries, empreses productores de roba, entitats gestores de residus i administracions. Conformen diferents grups de treball per avançar en diversos aspectes: els models de contractació, la sistematització de dades, la promoció de la reutilització, temes de comunicació... Anem aprenent per adaptar-nos a aquesta nova llei. I no hi haurà canvis només pel que fa a la roba com a residu, sinó també amb l'oli, els voluminosos... Nosaltres, per exemple, ens hem mogut i hem aconseguit ser empresa gestora de residus. Creiem que la gestió de proximitat és com el consum de proximitat; entenem que és beneficiós per al territori que entitats, que a més insereixen persones, puguin continuar oferint aquest servei en aquest nou escenari.

I el mercat de segona mà Ressò, en què es basa?

El Ressò neix per donar a conèixer el que fem i donar sortida a productes que oferim. En un procés d'acompanyament que fem amb Creació, agència de promoció econòmica, ens van dir que

estàvem buscant força el mateix que la fundació Areté i que podíem explorar la creació d'un projecte conjunt. Va sortir la idea del Ressò, un centre comercial de productes de segona mà. Nosaltres hi aportem el tèxtil, Areté els voluminosos i vam pensar en més entitats a la comarca que estaven fent coses semblants. Així, vam sumar-hi La Fera Ferotge, Ashes i la Fundació Trueta. Llavors, vam començar a fer les proves pilot. Una al Nadal del 2022, una altra el passat estiu i aquest Nadal hem fet la tercera edició. Treballem en l'aspecte social, de les persones que hi ha darrere dels productes; en la part ambiental, per fer una recircularització de productes, i en la part de territori. Després de les proves pilot, hem vist que el projecte té futur. Vam demanar una subvenció a l'Agència de Residus, que ens han donat i ens permetrà fer un estudi de viabilitat pensant en un espai permanent. A escala europea ja hi ha alguns centres d'aquest estil. Ens emmirallem en un de Suècia que es diu ReTuna, situat en una ciutat més o menys de la mida de Vic. S'hi fan tallers permanents, hi ha un espai de recollida, de reparació... En aquest cas, seria dels primers, si no el primer, a Catalunya. I hi ha moltíssim camp per recórrer.

CONSTRUÏM FUTURS IMPOSSIBLES DES DEL COOPERATIVISME

FUTURS IMPOSSIBLES

Rubèn Suriñach Padilla
Xarxa d'Economia Solidària
@miki_batalla

La transició ecològica no és una opció, sinó que és un procés inevitable: hem de construir societats menys consumidores de recursos energètics i materials i més localitzades i resilients davant la crisi climàtica. Podem debatre i/o matisar els graus i rapidesa dels efectes del canvi climàtic i de l'esgotament de recursos, però queda fora de tota discussió si hi seran o no. La pregunta rellevant és: quina transició ecològica durem a terme? Com ho podem fer minimitzant el sofriment de les persones i les espècies amb qui vivim?

FUTURS IMPOSSIBLES

Taller de Futurs ~~im~~Possibles fet durant el Fòrum per la Transició Ecosocial, el febrer de 2023.

El projecte Futurs ~~im~~Possibles neix per **agitar la conversa sobre la transició ecosocial**, els diferents escenaris de futur, i el paper de l'economia social i solidària en aquesta. També per reforçar les capacitats de l'ESS i les comunitats per abordar-la i per cohesionar els moviments socials i l'ESS al voltant d'una estratègia i visió comuna de transició ecosocial.

Dins aquest projecte, que queda recollit al web <https://futursimpossibles.org/>, s'han realitzat durant un any una vintena de **tallers per a la construcció participativa d'escenaris de futur arreu de Catalunya i també el Fòrum per a la Transició Ecosocial**, que va tenir lloc els dies 24 i 25 de febrer de 2023 a Barcelona.

El taller d'escenaris de futur que es va dur a terme el 24 de febrer en el marc del Fòrum per a la Transició Ecosocial, va comptar amb cent participants de l'ecosistema de l'economia social i solidària catalana i tenia l'objectiu de situar l'ESS en el marc mental de la transició ecosocial, exagerar les tendències de present per entendre quines han de ser les prioritats de l'ESS en els propers 5-10 anys i definir un conjunt de línies estratègiques i accions, en clau d'ESS, per abordar la crisi ecosocial.

Abans de desgranar els resultats d'aquest taller, convé explicar en què es basa la feina d'escenaris de futur. El que anomenem «escenaris de futur» davant la crisi ecosocial són situacions plausibles amb diferents graus de probabilitat, és a dir, que el futur no serà cap d'ells, sinó una barreja de tots (el que s'anomena un escenari mixt). Ens interessen no tant per fer un pronòstic acurat, sinó per portar a l'extrem determinades tendències actuals i veure com podem treballar des del present per reforçar-les o canviar-les. És especialment important construir un fil temporal que connecti cada futur amb el present, per entendre quines són les principals disrupcions que podem haver d'afrontar els propers cinc anys.

Així doncs, reprenent els resultats del taller fet el 24 de febrer, repassem les idees més destacades. Una primera idea que va sorgir del taller va ser que **caldrà afrontar moments d'inestabilitat social, econòmica i política derivada de factors biofísics**. En relació amb aquesta idea es va parlar de l'acceleració de l'esgotament de recursos i l'agudització de la crisi climàtica. Una segona idea apuntava que **la disputa pel futur dependrà de la dinàmica sociopolítica que es produeixi a partir de les disrupcions biofísiques i de les condicions socials, polítiques, econòmiques i culturals preexistents**. Amb relació a aquesta segona idea, es van identificar tres grans tipus de factors que poden condicionar aquesta dinàmica. D'una banda, factors disruptors desitjables, és a dir, elements que poden potenciar les tendències positives existents en el present; en segon lloc factors disruptors no desitjables, és a dir, elements que poden reforçar les tendències negatives existents en el present; i finalment factors disruptors mixtos, és a dir, conseqüències socioeconòmiques i sociopolítiques derivades de la inestabilitat, que poden tenir efectes contraposats.

Pel que fa a disruptors sociopolítics no desitjables, apareixen sis grans factors clau a revertir per evitar els pitjors escenaris: el reforç del poder corporatiu i l'«elitització» de l'accés a recursos; l'adormiment social i l'individualisme (que es relaciona amb les noves tecnologies, el sistema educatiu, la salut mental...); les revoltes frustrades i l'augment de la repressió, amb un paper central de l'exèrcit i la judicatura; la centralitat mediàtica del relat de l'extrema dreta, que emfatitza la por i l'ordre; l'enduriment de les fronteres i la culpabilització de les minories; i el debilitament i potencial fallida de l'Estat i dels serveis públics. També es detecten quatre factors sociopolítics no desitjables vinculats a l'economia social i solidària i el cooperativisme. La falta de vincle de l'ESS amb els moviments socials i les lluites

de carrer; l'enfocament als propis interessos (tendència a lobby versus tendència a moviment social), el debilitament del vincle social i del teixit comunitari i, a l'últim, la divisió en dos de l'economia social i solidària: l'ESS elitista i acomodada dins del sistema dominant i l'ESS de resistència, basada en xarxes de suport, resistències rurals, etc.

Van aparèixer també quatre grans factors sociopolítics per caminar cap als escenaris desitjables. D'una banda, el reforç de l'autoorganització popular, que és transversal als escenaris desitjables, té diferents protagonismes i compta amb dos grans eixos: la construcció d'alternatives econòmiques i el reforç del teixit i la governança comunitària. També l'augment de la mobilització i del conflicte social vinculat als escenaris de trencament institucional, amb diferents graus de conflicte que van de la desobediència civil a les revoltes violentes. D'altra banda, la renovació de la política institucional, és a dir, la creació de les condicions necessàries per a una victòria electoral de partits renovadors o amb programes ecosocials. Aquesta situació generaria «canvis en cascada» a partir de polítiques palanca com la renda bàsica o la reducció de la jornada laboral. A l'últim, la creació d'un nou sentit comú ecosocial; en altres paraules, la construcció d'una visió de futur i un projecte de vida bona capaç de seduir i interpel·lar les majories socials.

Pel que fa a factors sociopolítics desitjables vinculats a l'economia social i solidària i el cooperativisme, també se'n van assenyalar quatre. En primer lloc, el posicionament de l'ESS com a agent polític i social que guanya rellevància institucional i té major capacitat de pressió sobre les administracions. D'altra banda, el manteniment del creixement progressiu de l'ESS i un veritable salt d'escala del cooperativisme i del mercat social amb suport de les polítiques públiques. En tercer lloc, la promoció del mobilitzacions massives per part de l'ESS i els moviments socials per donar resposta als moments d'instabilitat. A l'últim, el reforç de la dimensió comunitària de l'ESS que, a través de projectes d'economia popular, guanya protagonisme comunitari.

Després de situar l'ESS en el marc mental de la transició ecosocial i exagerar les tendències de present per entendre quines han de ser les prioritats de l'ESS en els propers 5-10 anys, es va **definir un conjunt de línies estratègiques i accions, en clau d'ESS, per abordar la crisi ecosocial**. En aquest marc estratègic, la construcció de relat i la comunicació tenen un paper fonamental. També la politització de l'economia social i solidària i la seva articulació amb moviments socials; la incidència sobre les institucions i els marcs normatius; la consolidació del teixit comunitari i de l'arrelament territorial de l'ESS; la relació amb entorns naturals i béns comuns; l'ampliació del mercat social i la intercooperació; el treball per a una ESS antiracista i inclusiva; l'augment de la dimensió internacionalista de l'ESS i, a l'últim, el reforç de sectors estratègics com ara l'agroalimentari, l'educatiu, el tecnològic, el de l'habitatge, el de salut i cures, el cultural, l'energètic, el de la mobilitat i el dels residus.

En conclusió, el projecte Futurs ~~im~~Possibles ha emergit com a eina per explorar les possibles rutes cap als futurs desitjables, i per situar l'ESS al centre d'aquestes; com a subjecte clau per garantir que la transició ecològica es duu a terme amb criteris de justícia social i democràcia econòmica.

Futurs ~~im~~Possibles: tardor intensa de promoció de la transició ecosocial

Aquesta darrera tardor el projecte Futurs ~~im~~Possibles ha seguit agitant el debat sobre la transició ecosocial, contribuint a esmolir les estratègies de l'economia solidària i els moviments socials davant els possibles escenaris de futur que haurem de confrontar. La represa després de l'estiu començava el 16 de setembre, amb un taller d'escenaris de futur a l'Hospitalet del Llobregat, en el context de la Fira d'Economia Social i Solidària de la ciutat. Una quinzena de participants es van reunir per treballar el futur de l'alimentació, les cures i la vida comunitària a la ciutat. El mateix dia, a Sabadell, participàvem en una taula sobre *ecofeixisme*, en el marc del Festival La Regadora, per submergir-nos en el pitjor futur possible per entendre com evitar-lo. Acabàvem el mes de setembre participant al VISC!, el Fòrum Castelló en Transició.

El mes d'octubre va ser el més intens de la tardor: començàvem el dia 3 a Montcada i Reixac, imaginant-nos el futur de la ciutat i, per extensió, dels *vallesos*. Una setmana més tard, el 8 d'octubre, ens trobàvem a Santa Maria de Palautordera per aprofundir en les estratègies prioritàries a dur a terme pels col·lectius de la zona. Els dies 20 i 21 d'octubre va tenir lloc el Fòrum FESC'23, on vam organitzar una taula rodona sota el títol "Pensar en gran la transició ecosocial: com passar d'allò micro a allò macro". El cap de setmana següent vam participar en la taula diàleg "Nous imaginaris culturals i resistències rurals" a la Seu d'Urgell, on vam tenir una interessant conversa sobre la construcció d'imaginaris, el paper de *l'hegemonia distòpica* en la producció de ficcions sobre el futur, i com fer per desfermar i alimentar el pensament utòpic. El mateix dissabte, a Mataró, vam dinamitzar un taller d'escenaris de futur per visualitzar col·lectivament els possibles escenaris de futur a la comarca del Maresme, en el marc de les jornades de Transició Ecosocial organitzades per CoopMaresme, l'Ateneu Cooperatiu de la comarca.

Finalment, el 3 de novembre, en el marc de la Fira d'Economia Social i Solidària de Granollers, vam dinamitzar un taller d'escenaris de futur per entendre com pot ser el Vallès Oriental el 2045. I el 10 de novembre, a l'Escola de Som Connexió, vam participar al debat sobre "Les telecomunicacions en la transició ecosocial" per aprofundir en els reptes específics de la digitalització i l'hegemonia de les GAFAM a les xarxes socials que defineixen, avui, el context en què socialitzem i compartim informació.

ESTUDI SOBRE LA RELACIÓ ENTRE LA RECERCA D'ÀMBITS STEM I L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Raquel Ríos

1r Premis Millor Treball de Postgrau
Premis economia social 2023

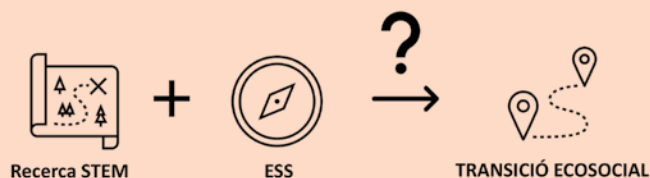
EL QUÈ I EL PER QUÈ

Aquest article resumeix un treball de final de postgrau realitzat el passat curs 2022-2023 en el marc del Postgrau en Economia Social i Solidària (ESS) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) en col·laboració amb el Teler Cooperatiu de Sabadell. El treball, supervisat per la professora d'economia Rosa Garcia Hernández, pretenia explorar la relació entre el món de l'ESS i el de la recerca d'àmbits científicotècnics o STEM (un acrònim molt utilitzat en el camp de l'educació i que correspon a les sigles en anglès de Ciència, Tecnologia, Enginyeria i Matemàtiques). La motivació per abordar aquesta qüestió neix de la percepció que hi ha una manca de transferència de coneixement entre la recerca de sectors científicotècnics i l'ESS que està limitant el nostre potencial transformador per impulsar una transició ecosocial.

CONTEXT I OBJECTIUS DEL TREBALL

Cada cop hi ha més agents que defensen la transició ecosocial com a procés necessari per fer front al context de crisis múltiples que estem vivint actualment (climàtica, ecològica, energètica, alimentària, etc.). De fet, la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES) la considera un eix estratègic, i a l'abril del 2022 va publicar un document amb propostes on plantejava una sèrie de polítiques sectorials per impulsar la transició ecosocial amb la participació de l'ESS. A més, durant el 2023 diversos moviments, col·lectius, organitzacions i persones han començat a articular-se en un front comú per crear una As-

semblea Catalana per la Transició Ecosocial –el nom de la qual s'està decidint col·lectivament– amb l'ambició d'empènyer cap a una transició ecològica justa, democràtica i ecofeminista. Al mateix temps, son moltes les veus dins la comunitat científica que reclamen la necessitat urgent de fer canvis profunds en el nostre model socioeconòmic (per exemple, la de l'antropòloga i enginyera Yayo Herrero, o la del físic i matemàtic Antonio Turiel, per esmentar-ne algunes de les més mediàtiques). I malgrat que la ciència té un potencial de transformació innegable, ens podríem preguntar si des del sistema de recerca científica actual (que, no podem obviar, es troba immers dins un model capitalista hegemònic) s'està contribuint prou a unir esforços amb el món de l'ESS per tal d'avançar en la mateixa direcció i promoure la transició ecosocial que volem. Cal tenir en compte que, en el sistema de ciència, tecnologia i innovació, hi intervien múltiples actors (universitats, centres de recerca, empreses, hospitals, agents financers, etc.), cadascun dels quals té uns interessos concrets, i no és clar quin és la presència de l'ESS en aquest ecosistema ni quin paper hi pot tenir. Aquestes qüestions són massa complexes per ser abordades en un treball de postgrau, però ens van servir com a punt de partida per plantejar uns objectius més modestos. Així, i tenint en compte que la recerca científica engloba diversos camps de coneixement (que poden tenir diferents graus de connexió amb l'ESS), nosaltres ens vam enfocar específicament en la transferència que es fa des de la recerca en algunes disciplines científicotècniques o STEM, per poder acotar la nostra recerca. Som conscients, doncs, que això implica deixar fora de l'estudi moltes iniciatives existents dins el camp de les ciències socials que poden ser més properes a l'ESS, com ara les que es promouen des del projecte EINES (Espai Innova en Emprenedoria Social) de la UAB i des d'altres universitats on es fa recerca i formació en el camp de l'economia social (principalment a les facultats d'Econòmiques, Empresarials, Humanitats, Ciències Polítiques, Sociologia, etc.).

En aquest treball, doncs, ens vam marcar dos objectius específics: d'una banda, analitzar com es promou i canalitza la transferència de la recerca en àmbits STEM generada a l'entorn de la UAB cap a entitats i/o iniciatives de l'ESS; i d'altra banda, analitzar com es percep la transferència de la recerca en àmbits STEM per part d'entitats de l'ESS on la ciència juga un paper rellevant. Per tal d'abordar aquests objectius, vam realitzar el treball en dues fases, tal com es descriu a continuació.

METODOLOGIA I RESULTATS

En el terreny metodològic, la primera fase del treball va consistir en una anàlisi qualitativa d'informació publicada a internet, concretament als webs de la UAB i de diversos centres de recerca d'aquesta universitat, així com al directori del Pam a Pam. A partir d'aquí vam identificar una sèrie de centres de recerca de la UAB i entitats de l'ESS a la província de Barcelona que, per les seves característiques, ens van semblar especialment interessants amb vista a abordar els nostres objectius. En concret, es va analitzar la informació publicada als web de vuit organismes de recerca de la UAB que es dediquen a disciplines STEM (IBB, ICTA, CTFC, CREA, CRAG, CVC, ICN2 i IFAE) i de tres cooperatives membres de la XES que fan activitats relacionades amb la recerca científica, dues de l'àmbit educatiu-cultural (Eduxarxa i Nusos Cooperativa) i una del sector agroecològic (Arran de Terra). Val a dir que, malgrat que a les facultats de la UAB hi ha molts grups i departaments on es fa docència i recerca en àmbits STEM, nosaltres ens vam centrar a analitzar centres o instituts de recerca, ja que ens interessava posar el focus específicament en la vessant de la investigació i no tant en la de docència.

Els resultats d'aquesta primera fase els podem agrupar en dos blocs segons el tipus d'entitat analitzada:

- D'una banda, pel que fa als centres de recerca, trobem que pràcticament tots ells (un 87,5%) publiquen continguts de divulgació al seu web i fan activitats adreçades a escoles (de primària i secundària). La majoria (75%) manifesten explícitament la seva voluntat de valoritzar la recerca i transformar el coneixement cap a la indústria o el mercat (tot i que no hem trobat evidència que aquest inclogui empreses de l'ESS), i molts dels centres (62,5%) tenen un apartat al web dedicat exclusivament a la transferència. Per últim, hem vist que una petita part dels centres (37,5%) han participat en projectes sobre ciència ciutadana, que són iniciatives en què gent que no es dedica professionalment a la ciència col·labora en projectes de recerca científica, contribuint a la generació de coneixement de diferents formes (recollint dades, participant en discussions, etc.).
- D'altra banda, vam trobar que entre les entitats de l'ESS analitzades hi ha força similitud pel que fa a les activitats que desenvolupen relacionades amb la ciència, ja que totes tres col·laboren amb universitats o centres de recerca, ofereixen serveis de consultoria o assessorament, i contribueixen a la generació de coneixement (publicant articles, informes i altres materials divulgatius al web).

A la segona fase del treball vam fer una anàlisi qualitativa a partir d'entrevistes a persones que treballen en algunes de les entitats identificades a la fase anterior. Concretament, vam parlar amb representants de les tres cooperatives (Arran de Terra, Eduxarxa i Nusos) i de dos dels centres de recerca (el CREA –Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals– i l'ICTA –Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals). Per qüestions de temps, no ens era possible entrevistar representants dels vuit centres de recerca, així que vam escollir-ne aquests dos basant-nos en criteris relacionats amb el compromís ambiental (que és un dels sis aspectes que defineixen l'ESS, segons l'informe del Mercat Social de la XES publicat el desembre del 2022). El protocol d'entrevista constava d'una sèrie de preguntes per conèixer l'opinió sobre la relació entre recerca de l'àmbit STEM i ESS, com per exemple:

- Creus que el coneixement que es genera a les institucions de recerca (de l'àmbit STEM) es transfereix cap al món de l'ESS? Com es fa aquesta transferència? I si no es fa prou, per què creus que és?
- Quin paper pot jugar la vostra entitat per promoure una bona transferència de coneixement entre el món de l'ESS i el món de la recerca de l'àmbit STEM? Què creus que pot aportar l'ESS al món de la recerca de l'àmbit STEM? I a la inversa?
- Se t'acudeixen beneficis relacionats amb una major transferència de coneixement entre la ciència i l'ESS?
- Se t'acudeixen barreres que dificultin la transferència de coneixement entre la ciència i l'ESS?
- Quin impacte creus que tenen les activitats de divulgació que es fan als centres de recerca i universitats? Creus que la ciència ciutadana és una bona estratègia per promoure canvis transformadors en la societat?

FASE 1		FASE 2	
Anàlisi QUALITATIU d'informació publicada a internet:		Anàlisi QUALITATIU de visions sobre la relació entre recerca STEM i ESS: entrevistes a personal dels centres de recerca i entitats de l'ESS (identificades a la Fase 1)	
• Pàgines web (UAB i centres de recerca) • Directori del Pam a Pam (mapa de l'ESS a Catalunya)			
RECOLLIDA DE DADES			
8 ORGANISMES DE RECERCA STEM	3 ENTITAT DE L'ESS	2 ORGANISMES DE RECERCA STEM	3 ENTITATS DE L'ESS
			

A partir de les respostes recollides, vam poder copsar com es percep la transferència de coneixement entre la recerca d'àmbits STEM i el món de l'ESS per part de persones que treballen en ambdós sectors. Aquesta és la part del treball que vam trobar més enriquidora, i malgrat ser conscients que el fet d'haver-nos limitat al context de l'entorn UAB i que la mostra analitzada fos força reduïda fa que les conclusions extretes puguin no ser generalitzables a d'altres àmbits i territoris, podem destacar alguns resultats interessants.

En primer lloc, la percepció de les persones entrevistades (independentment de si treballen en centres de recerca o bé en entitats de l'ESS) és que no hi ha prou transferència del coneixement científic que es genera en les institucions de recerca d'àmbit STEM cap a l'ESS. De tota manera, val a dir que hem identificat alguns exemples concrets que posen de manifest l'existència d'una certa transferència entre determinats sectors de la recerca científica i el món de l'ESS. Per exemple, des de centres de la UAB com el CREAF o l'ICTA (que tenen un clar compromís ambiental) es promouen iniciatives que tenen el potencial d'acostar la seva activitat al món de l'ESS, ja sigui a través d'accions formatives (com és el cas del Postgrau en Dinamització Local Agroecològica coordinat per l'ICTA i la cooperativa Arran de Terra), o bé de projectes de ciència ciutadana (com els que s'impulsen des del CREAF). D'altra banda, les sòcies de les cooperatives que vam entrevistar mantenen una vinculació directa amb la recerca, ja sigui perquè tenen una relació laboral amb la universitat, o bé perquè la cooperativa desenvolupa activitats de formació o participa en diferents projectes en col·laboració amb institucions de recerca. En qualsevol cas, totes les persones entrevistades perceben que la relació entre aquests dos mons és difícil i costosa, i les principals barreres que destaquen es poden classificar en tres grups:

- Falta de reconeixement mutu: el desconeixement sobre què és l'ESS (per part de la societat, en general, i dels centres de recerca, en particular) dificulta que aquests darrers considerin les empreses de l'ESS com a agents amb qui poder col·laborar (cosa que sí fan amb altres empreses mercantils). A més, dins l'ESS pot haver-hi sectors que se sentin lluny d'allò que es fa en els entorns de recerca científica, ja sigui també per desconeixement o bé per rebuig (en associar l'activitat que s'hi desenvolupa al funcionament d'un sistema capitalista amb el qual no estan d'acord).

- Falta de recursos i de voluntat per col·laborar: els mons de la recerca científica i l'ESS no tenen gaires coses en comú, les prioritats i maneres de fer d'uns i altres són diferents, i per poder-los apropar calen recursos (temps, espais i diners), però també habilitats (capacitats, confiança i comprensió) que tenen més a veure amb el fet de voler aquest apropament.

- Rigidesa del sistema d'avaluació de la recerca: el personal investigador té molta pressió per publicar en revistes acadèmiques, per aconseguir finançament, per valoritzar la seva recerca, etc., i aquest funcionament no afavoreix que tinguin interès a col·laborar amb entitats de l'ESS. En aquest sentit, un repte important dins l'entorn acadèmic és el de continuar avançant en la reforma dels sistemes d'avaluació per tal que es doni més importància a l'impacte social de la recerca.

D'altra banda, les persones representants de les entitats de l'ESS entrevistades estan d'acord que una major transferència de coneixement entre els mons de la recerca STEM i de l'ESS seria beneficiosa per a totes dues bandes, ja que permetria un enriquiment mutu sobre la base de les fortaleces i trets característics de cadascú. Per exemple, la recerca d'àmbits STEM podria aportar coneixement, rigor en els resultats, eines, metodologies i innovació, que servirien per enfortir determinats sectors de l'ESS. Al seu torn, l'ESS podria facilitar la connexió de les institucions de recerca amb la gent i el territori, oferint una major visió de comunitat, més impacte a escala local, i valors com la cooperació, l'equitat i la democràcia. A més, tenint en compte que la ciència no és neutral (i l'ús que se'n fa, tampoc no ho és), i que l'ESS es caracteritza per tenir una visió crítica envers l'actual model socioeconòmic i una voluntat de transformació social, seria d'esperar que una major relació entre aquests dos mons ajudés a incorporar al sistema de recerca científicotècnica determinats valors i mirades més pròpies de l'ESS que es consideren necessàries per avançar cap a una transició ecosocial.

REFLEXIONS FINALS

Basant-se en els resultats del treball, s'han proposat algunes idees que podrien contribuir a superar les barreres identificades i promoure els beneficis d'una major transferència entre els mons de la recerca STEM i l'ESS.

D'una banda, ampliar l'oferta d'activitats de difusió (com ara xerrades o cursos) sobre ESS en centres de recerca seria un primer pas per donar a conèixer els valors i pràctiques de l'ESS entre el personal investigador, tècnic i de gestió. A un altre nivell, es podria impulsar iniciatives (com ara projectes d'Aprenentatge Servei, de Doctorat Industrial o de Ciència Ciutadana) que permetin una col·laboració de més llarga durada entre centres de recerca d'àmbit STEM i cooperatives, associacions o d'altres entitats de l'ESS. Aquest tipus d'accions podrien ser una bona oportunitat per enfortir vincles entre els dos mons i fer que els projectes de recerca promoguts des d'entorns acadèmics estiguin més orientats a donar resposta a les inquietuds de la població i a resoldre reptes i necessitats del territori. D'altra banda, també seria interessant que els organismes de recerca STEM incorporin a les seves línies d'investigació un enfocament en línia amb els principis i pràctiques de l'ESS, o fins i tot que s'estableixin noves línies de recerca on poder-ho fer des d'un bon principi.

Aquestes accions requereixen recursos (bàsicament, el temps i els diners que les entitats implicades haurien de dedicar) i un context favorable que estimuli els diferents agents a col·laborar i promoure una major transferència de coneixement; però sense objectius comuns i compartits, difícilment es produirà aquesta col·laboració. En aquest sentit, esperem que el present treball contribueixi a fer aflorar el debat sobre la necessitat de teixir aliances entre la recerca d'àmbits científicotècnics i l'ESS per abordar l'important repte que tenim davant d'impulsar una transició ecosocial, emprant eines i coneixement complementaris generats per les dues bandes.

"STEM és un acrònim de les sigles en anglès de: Ciència, Tecnologia, Enginyeria i Matemàtiques."

LA ROCA GALÈS ENCETA NOVA ETAPA

L'any 2020, difícilment el podrem oblidar. La COVID-19 va segar moltes vides, va enterrar molts projectes i ho va interrompre gairebé tot. La Fundació Roca Galès va haver de suspendre la majoria d'activitats. Per contra, però, va aprofitar aquells mesos tan incerts per iniciar un procés de revisió de la Fundació a fi d'adaptar-se als nous temps.

Quan es va constituir el 6 de juliol de 1976 com a fundació cultural privada per preservar el llegat del cooperativisme i projectar-lo vers el futur, la prioritat de la Fundació era fer de baula entre tres onades del cooperativisme: el cooperativisme obrer del segle XIX i la II República, el cooperativisme antifrancista i el nou cooperativisme democràtic que començava a emergir.

Des del primer moment, la Fundació va jugar un important paper en el moviment cooperatiu. Als primers anys del postfranquisme, encara no s'havien creat les federacions que havien d'articular les poques cooperatives existents, algunes mig moribundes per la repressió de la dictadura que n'havia requisat el patrimoni i els impedia actuar lliurement. En aquest escenari, la Roca Galès va contribuir al renaixement de les federacions i a l'articulació del nou moviment cooperatiu català. Sortosament, avui, ben entrat el segle XXI, l'escenari és del tot diferent: les federacions de branca estan consolidades; hi ha una confederació que les agrupa i que organitza iniciatives tan potents com la recent UESCOOP; hi ha també una Xarxa d'Economia Solidària que aglutina les iniciatives cooperatives i similars que aposten clarament per un model socioeconòmic diferent; comptem amb entitats de finances ètiques, amb fundacions que promouen el cooperativisme des de diferents vessants com Seira o La Dinamo, i un llarg i esperançador etcètera.

Per tant, l'any 2020 era un moment propici per preguntar-se si calia renovar els objectius fundacionals i repensar el paper que havia de jugar la Fundació dins ja d'un ecosistema cooperatiu ric i divers, per tal que continués sent el màxim d'útil. Aquesta tasca la van emprendre les patrones i patrons que formaven aleshores el Patronat: Xavi Palos, Rafel Ricolfé, Jordi Via, Cristina Grau, Carme Herranz, Bet Tena, Ivan Miró i Jordi Garcia, acompanyats per la directora Agnès Giner.

Aprofundir en el compromís fundacional

Una de les primeres tasques del procés de reflexió fou actualitzar el compromís fundacional. La Roca Galès es creà per estudiar i promoure el cooperativisme i els seus valors i principis, però també per defensar el patrimoni natural i el benestar social dins l'àmbit cultural català, un conjunt de tasques que va portar a terme amb èxit. Ara, en la segona dècada del segle XXI, es tractava de refermar la seva finalitat d'esdevenir un centre de divulgació i debat, de sistematització del coneixement, de recerca i promoció del cooperativisme, però emmarcant-ho en la construcció d'un àmbit econòmic més ampli i clarament orientat a la transformació de la societat i l'economia, que anomenem economia social i solidària, i incorporant amb força la perspectiva feminista i l'antiracisme.

Així mateix, calia complementar el seu compromís pel benestar social amb els objectius de democràcia econòmica, justícia social i equitat de gènere. A més, com a resposta a la crisi socioecològica, la Fundació va decidir reblar el seu compromís en la defensa del medi ambient i el patrimoni natural amb l'objectiu de forçar una transició ecològica substantiva i democràtica de l'economia i la societat, una transició ecosocial. Finalment, atenent als nous reptes de la globalització i al paper homogeneïtzador dels Estats i del capitalisme global, la Roca Galès va especificar que la seva acció s'emmarca tant a Catalunya com a la resta de territoris de parla i cultura catalanes, promovent les relacions intercooperatives entre el conjunt dels territoris dels Països Catalans.

Memòria, pensament i acció

Altres tasques que el patronat va treballar foren els principals eixos estratègics a desenvolupar en els pròxims anys, les relacions externes, i també la seva governança i organització interna.

Es van batejar els principals eixos estratègics amb els noms de "memòria" (passat), "pensament" (present) i "acció" (futur). Aquests eixos s'hauran de desplegar en iniciatives com són continuar la valuosa tasca de recerca duta a terme pel Servei d'estudis i Projectes; seguir mostrant arreu del país l'exposició *Terra cooperativa*; potenciar el centre de documentació; consolidar els Premis Economia Social; incorporar els nous canals i formats de difusió (vídeos, podcasts, etc.); renovar la revista que tens a les mans, *Cooperació Catalana*; organitzar debats descentralitzats en diferents territoris, i les dues iniciatives que la Fundació ja ha engegat: una nova col·lecció de llibres i un procés de debat sobre el creixement.

La nova col·lecció de llibres s'ha batejat com a *Llavors*, un nom que juga amb el doble sentit, d'una banda, els grans de les plantes que produeixen noves plantes, i de l'altra, com a sinònim d'aleshores, és a dir, fent referència a un temps passat. L'objectiu d'aquesta col·lecció és recuperar la memòria cooperativa des del postfranquisme fins al tombant de segle (1976-2000, aproximadament) i fer-ho amb un enfocament caracteritzat pel protagonisme col·lectiu, pel feminisme i la visibilització de les dones i per concedir una rellevància especial a aquells fets i debats que poden connectar amb el moviment cooperatiu actual. Els dos primers títols de la nova col·lecció tractaran del cooperativisme d'ensenyament i del cooperativisme agrari i, en aquests moments, hi ha oberta una convocatòria perquè les persones interessades a fer la recerca i escriure el primer llibre presentin les seves candidatures.

L'altra nova iniciativa, també ja en marxa, és aprofundir en el sentit que pot tenir el creixement per a les cooperatives i en les diverses vies per dur-lo a terme. La primera activitat sobre aquest tema va tenir lloc el 15 de juny passat, a la Nau Bostik de Barcelona, i consistí en una taula rodona amb el títol, prou eloqüent, de *El cooperativisme ha de créixer. Les cooperatives també? Quan, com i per què?*. La segona activitat tindrà lloc el pròxim dissabte, 2 de març, i consistirà en una

jornada de debat al Cafè de Mar de Mataró, on es tractaran temes com valorar l'intent de salt escala que estan suposant els supermercats cooperatius, en l'àmbit del cooperativisme de consum; les estratègies de creixement de les microcooperatives, o els instruments per preservar la participació en les cooperatives de grans dimensions, per esmentar-ne alguns. Finalment, la intenció és que tot aquest procés de reflexió i debat es reculli en un llibre.

Un patronat renovat

Així mateix, pel que fa a les relacions externes, la Fundació vol prioritzar les aliances en diferents cercles: amb el món cooperatiu al primer cercle, amb l'economia social i solidària al segon, i amb els moviments socials i el món acadèmic com a tercer i quart cercles, respectivament. Així mateix, per treballar específicament en te-

mes vinculats al pensament cooperatiu, vol fer-ho en col·laboració amb els agents institucionals, representatius, professionals i acadèmics i universitaris.

Finalment, quant a la governança i l'organització interna de la Fundació, el procés de revisió va redefinir els rols de la presidència, de la direcció i del patronat, així com de les obligacions que comporta ser membre d'aquest. Un patronat que, a més, s'ha renovat, ampliat i diversificat. En aquests moments el patronat l'integren Xavier Palos, com a president; Bet Tena, com a vicepresidenta; Cristina R. Grau, com a secretària, i Marie Faye, Luz Helena, Ramon Roig, Yolanda Montagut, Lorena Torró, Òscar Rando i Jordi Garcia, com a vocals.

Després d'eixamplar horitzons i renovar energies, la Fundació Roca Galès està llesta per arribar amb empenta als seus cinquanta anys, que tindran lloc el 2026.

UN PATRONAT DIVERS I RENOVAT

Xavier Palos

Xavier Palos Ezquerria participa en el món cooperatiu des del 1992 com a soci de Missatgeria Trèvol. Ha sigut coordinador de la entitat ecologista Barnamil, gerent del Gremi de Missatgeria de Catalunya, president de l'Associació Comerciants de La Sagrera (SAAC), membre del consell rector de Som Connexió, del consell executiu de la FCTAC (Federació de Cooperatives de Treball Associat de Catalunya), del consell rector de la FACTA, representant al Consell Internacional del FSM, al Pacte de la Mobilitat i a la Junta de REAS, Red de redes, entre d'altres. És membre fundador de la XES (Xarxa d'Economia Solidària), coordinador de la FESC (durant 8 edicions) i ara el seu secretari tècnic. Actualment forma part del Consell Assessor de la Fundació Emprius, del Consell de Direcció de CIRIEC, del Consell de la Sostenibilitat de Barcelona, de la Cooperativa Quèviure, d'Esperanzahcoop i del Consell rector d'Abacus. Té la medalla d'Honor de la ciutat de Barcelona.

Bet Tena

Bet Tena és cooperativista a l'Eixida SCCL, cooperativa de l'ecosistema sabadellenc que es dedica al desenvolupament local i a l'acompanyament de projectes amb perspectiva feminista i d'economia solidària. Forma part de l'Ateneu Cooperatiu del Vallès Occidental, del Teler Cooperatiu, de la cooperativa de segon grau Centdeu i del pol cooperatiu, llibreria i espai de pensament crític Mala Peça. Dedica part del seu temps a intentar transformar espais, projectes i l'administració pública en espais feministes i transformadors, per això milita a la Fundació Roca Galès, per fer-la un espai útil per a tot el moviment cooperatiu arrelat al territori i perquè la Fundació esdevingui eina per a la transformació social, política i econòmica.

Cristina R. Grau López

Cristina R. Grau López és advocada en exercici des de 1990, especialista en Dret cooperatiu i d'entitats de l'economia social. Professora col·laboradora de diversos màsters i postgraus en Dret Cooperatiu, d'entitats de l'economia social i de gestió d'entitats culturals. Autora de diversos articles científics sobre dret cooperatiu, manuals i obres col·lectives i altres publicacions. Membre de la Comissió redactora de la Llei de cooperatives de Catalunya de 2022, co-redactora de la Llei de cooperatives del Principat d'Andorra i membre del grup de treball legal i fiscal de CEPES, designada per HISPACOOOP. Presidenta de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'II-Justre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona i patrona, també, de LA DINAMO FUNDACIÓ.

Marie Faye

Senegalesa, sòcia fundadora, presidenta i coordinadora de la cooperativa d'inserció E.I. Diomcoop, que lluita per la inclusió sociolaboral de persones en situació de vulnerabilitat i d'exclusió, específicament del col·lectiu que es dedicaven a la venda ambulant no autoritzada a la ciutat de Barcelona. Presidenta de la cooperativa d'habitatge en cessió d'ús La Diversa SCCL, que promou un projecte de cooperativa d'habitatge popular que posa l'accent sobre la interculturalitat i la diversitat d'origen dels seus usuaris o unitats d'habitatge. Membre del consell rector d'Opcions, del Comitè de la XES Sant Andreu i del Comitè del Grup Ecos. Activista sobre migració, racisme, feminisme i drets fonamentals en general.

Luz H. Ramírez Hache

Socia fundadora de l'Associació MigrESS - Migració i Economia social i solidària, que va néixer el 2016 i des d'on es proposa el debat d'incorporar la perspectiva antirracista dins els principis de l'ESS perquè sigui veritablement transformadora i doni resposta a les necessitats de tota la població, inclosa les persones migrades i racialitzades. Formadora i autora de diversos articles relacionats amb migració, economia social i solidària, feminisme i antirracisme. Integrant de l'equip de suport cooperatiu i de l'àrea de formació del Cercle de Migracions i Economia Solidària Antirracista de Coòpolis - Ateneu Cooperatiu de Barcelona. Membre del Col·lectiu Maloka- Solidaritat amb els moviments socials a Colòmbia. Defensora de drets humans, colombiana, mare.

Ramon Roig

En Ramon Roig va iniciar la seva carrera professional al sector financer, en els serveis d'estudis de "la Caixa" i Catalunya Caixa. Paral·lelament, es va incorporar com a professor associat a la Universitat Pompeu Fabra, i posteriorment a la Universitat de Vic i a la UAB. Des de fa uns anys s'ha centrat en el món de l'economia social, com a director operatiu del grup empresarial Clade, i més recentment com a president de Balenya Sostenible, la comunitat energètica del seu municipi de residència. És autor de diversos estudis, entre els quals destaquen les anàlisis fetes sobre sectors productius, publicats pel Departament d'Indústria de Catalunya i per l'Institut de Estadística de Catalunya, a més d'altres col·laboracions, com ara les realitzades amb el RACC, Harvard Business Deusto, Paradigmes i la Revista Econòmica de Banca Catalana.

Yolanda Montagut

Yolanda Montagut Salla és professora de comptabilitat a la Facultat de Dret, Economia i Turisme (FDET) de la Universitat de Lleida des del 2001, impartint docència en el Grau d'Administració i Direcció d'Empreses i en el Màster de Comptabilitat, Auditoria i Control de Gestió. Compagina la tasca de docent amb la de gestió, formant part de diferents comissions de la UdL i ocupant el càrrec de vicedegana a la FDET. Ha col·laborat amb diferents entitats en cursos de formació relacionats amb la comptabilitat i gestió de les cooperatives. És autora de nombroses publicacions tant nacionals com internacionals relacionades amb l'economia social i cooperativa i ha obtingut nombrosos premis de reconeixement a la seva trajectòria com el Premi al docent i/o investigador que s'ha distingit per la publicació d'estudis i materials docents en matèria de comptabilitat i direcció d'empreses en llengua catalana; el Premi extraordinari de doctorat en Economia o el segon premi Josep Llovet i Mont-Ros a treballs d'anàlisi econòmica sobre el sector agroalimentari.

Lorena Torró Garrido

Experta en cooperativisme, especialista en l'elaboració de programes de promoció, representació i foment de les empreses cooperatives i del model cooperatiu. Actualment és directora de la Confederació de Cooperatives de Catalunya on desenvolupa les seves competències tècniques en l'àmbit empresarial desenvolupant projectes transversals per enfortir el cooperativisme a través de la intercooperació, la formació, així com la visualització i promoció d'aquesta forma societària col·lectiva.

Òscar Rando Rodríguez

Educador social habilitat, animador sociocultural i estudiant d'ADE. Col·labora amb diferents programes de postgrau orientats a fomentar l'economia social i solidària. Membre fundador de l'associació GATS des de l'any 2000 i impulsor del laboratori-incubadora per a l'ESS del Prat de Llobregat Labesoc, des d'on ha pogut co-idear i co-impulsar un ecosistema local d'ESS de la mà de l'impuls de projectes com Som Gestió SCCL, Ticketic SCCL, Festival Esperanzah SCCL, Rodaprat, Eticom SCCL (Som Connexió) o la Fundació Esperanzah. Patró de la Fundació Esperanzah, soci treballador a l'excedència de Llobregat47 SCCL, president del consell rector de Ticketic SCCL, formador de l'escola de formació sindical de CCOO i responsable d'economia social i solidària de les CCOO de Catalunya. Esperant que el RCD Espanyol estigui un any més a segona divisió per cooperativitzar-lo.

Jordi Garcia Jané

Soci de la cooperativa de comunicació L'Apòstrof, vinculada al grup Ecos. Activista, escriptor i conferenciant sobre temes relacionats amb el cooperativisme, l'economia social i solidària i les alternatives econòmiques i socials en general. Participa activament a la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya (XES) i en col·lectius socials de Santa Coloma de Gramenet. Imparteix sessions de màster, postgraus i cursos diversos sobre economia social i solidària, escriu en publicacions del món cooperatiu i és autor o coautor de llibres com *La dimensió cooperativa*, *Crisis capitalista y economía solidaria*, *Adeu, capitalisme* o *L'economia solidària en 100 paraules*, a més de treballs sobre polítiques públiques d'economia social i solidària com la *Guia de l'economia social i solidària per a les administracions locals* o la *Guia del mercat social*, editades per la Diputació de Barcelona.

La lluita per una vida millor

Ricard Pedreira
Economista

“Aquestes muntanyes m’han guardat sempre”. L’obra comença com un poema. I continua: “No soc pastora, ni il·lustradora, ni activista, ni escriptora, ni dinamitzadora; però alhora sí tinc una mica de tot això. Soc una rural domesticada”. Em sembla una bona definició d’ella mateixa.

Vanesa Freixa va ser directora de l’Escola de Pastors de Catalunya entre el 2009 i el 2016, “per garantir un relleu generacional i per atendre moltes vocacions ignorades que no responien als canons als quals se suposava a què havia de d’aspirar una persona jove”. És mare i té un petit ramat de set ovelles de raça xisqueta i un hortet, al Pallars Sobirà. Ha coeditat el llibre *Llavors. Som la regeneració* i codirigit el documental *El no a l’os*.

El llibre té (mínim) tres parts. Una primera, personal i poètica; una segona, política i combativa, i una tercera, poètica altra vegada.

“Un dia, a finals de l’hivern m’adono que la terra i els arbres desperten”, diu. Els ocells fan una altra música. Aprenre-ho per un mateix és un regal diví.

El nostre sistema corpori està connectat amb la natura. Habitar un espai tranquil et fa més net i més serè i necessitem serenor per intuir el que més ens convé.

A la dècada dels 60, la muntanya es va buidar. La forma de vida a la muntanya

es va anar partint en dos estils de vida, la ruralitat de sempre i la ruralitat di-guem-ne, domesticada.

I ella mateixa, la Vanessa, va marxar, per veure primer a través dels ulls dels altres i després, a través de la seva vi-vència, l’excelsionalitat i profunditat del ruralisme.

Després de la experiència vertiginosa que suposa viure el capitalisme més poderós i destructor, ara estan (alguns) iniciant el camí invers.

Al món de la rutina, els desequilibris, els baixos salaris, els límits i les servituds, que porten a la semiesclavitud en el sistema, va decidir aïllar-se dels estímuls, els projectes, les relacions i abraçar el silenci i buidar-se. El llibre té moments de quasi meditació.

“És una forma de viure que pot fer adeptes. Una experiència entusias-mant. Qualsevol canvi que fem en no-saltres, pot inspirar els altres”. Per això mostra la seva experiència.

Com diu Daniel Wehl, “en comptes de buscar solucions mundials, hauríem de centrar-nos a buscar-les en cada lloc i en cada comunitat”.

En intentar maximitzar la productivitat i competir amb economies internacionals, s’ha generat una dependència de nous préstecs, productes químics, lla-vors alienes al control propi i assesso-

raments, allunyats dels processos del propi sol i la seva regeneració.

Com diuen els pagesos, el que toca és pensar en l'ara, i després, ja veurem. L'ofici de pagès no té el reconeixement i el prestigi d'altres. Alguns consideren que és simplement cuidar la terra i els animals. Els tractors mecànics no van arribar fins als anys 50 i això va provocar l'èxode masculí, massiu del camp. El femení ja havia fugit d'una vida esclava i sense reconeixement de recol·lectores, horticultores, criadores d'infants i de gent gran, cap a la ciutat, fent de porteres, modistes, perruqueres o dones de fer feines, amb la seva pròpia remuneració, i amb rentadora elèctrica que els evités d'anar de genolls per terra, a rentar al riu.

Als pagesos se'ls ha donat qualificatiu de tota mena, diu: "incultes, conservadors, artesans de poble, ignorants..." contra els "treballadors de ciutat: intel·lectuals, empresaris moderns, liberals, cultes, lliures i rics". Però, a més, hi ha situacions globals catastròfiques, actuals i futures, conseqüència de diversos aspectes ecològics. I diu encara: "El món que somnio està esquitxat d'una

petita pagesia familiar que produeixi de manera ecològica, que faci vendes als mercats locals i que es pagui un preu just".

El paisatge interior de cada un respon al caràcter i la subtileza del paisatge exterior (Barry Lopez). Senzillesa al cap i a la fi i simplicitat estètica, associada a l'ús i no a l'abús.

S'estima que el 90% de la producció mundial de carn i peix prové de granges i piscifactories industrials! "Cada família compra habitualment productes elaborats a la Xina, sense considerar aberrant que provenguin de tan lluny". També: "La desconexió del món rural, de la vida i dels valors del camp ens ha fet més individualistes".

Al meu poble hi havia modistes, calderers, ferrers, carnisers, pastors, terrissaires, forners, sabaters i dues fàbriques de llana. És urgent recuperar oficis i artesanies.

El problema no és l'esperit de les dones i dels homes, sinó el sistema que ens dirigeix. Rousseau defensava que l'ésser humà és bo en essència i és la societat la que el corromp.

El capitalisme ens ha sostret el temps. I moltes altres coses. No hi ha cap altre camí que invocar la utopia: garantir la renda bàsica, el reequilibri de la riquesa i la igualtat de salaris, segons responsabilitat i dedicació, entre altres...

La solució passa per acabar amb aquest sistema econòmic, ampliant les banques locals, determinant el valor just del que necessitem, ampliant les obligacions amb el sistema públic i revisant les nostres prioritats. La resposta és fer poble i fer barri, per conviure. Enfortir els vincles amb les persones més properes converteix el lloc en encantador. És possible el canvi acostant pobles i barris. Participar és la qüestió. "Em vinculo voluntàriament amb aquesta terra –diu–, no per salvar-la, sinó per salvar-me a mi i la meua existència perquè vull tenir una bona vida també amb els que pensen com jo. Retornar a la simplicitat, controlar el meu temps i vincular-me amb els cicles naturals és fonamental per a un món que necessita decreixer."

Ruralitzar la vida és, per Vanessa Freixa, portar aquest valors on vivim i reproduir aquestes estructures als espais també urbans.

FREIXA RIBA, VANESA

Ruralisme. La lluita per una vida millor

Barcelona: Ara llibres, 2023

ISBN: 978-84-18928-88-8

192 pàgines

15 x 22 cm

Aquest llibre el trobareu al
Centre de Documentació
Cooperativa

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Fer-se gran *ja* té futur

Fes possible una altra vellesa,
inverteix en el 1er projecte d'habitatge cooperatiu sènior de Catalunya

Adquireix títols participatius des de 500€
 amb una remuneració del 2,25% anual a 4 anys o 2,5% a 6 anys

TORNASSOL

tornassol.coop

La plataforma per
 finançar l'habitatge
 cooperatiu

Representem, →
 → **agrupem,**
 → **acompanyem i**
visibilitzem... →

→ un model laboral compromès
 amb la comunitat que es basa
 en els valors d'autoajuda,
 responsabilitat, democràcia,
 igualtat, equitat i solidaritat.

**Cooperatives
 de Treball**

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
 Premià 15, 1a planta. 08014 Barcelona
 Tel: 93 318 81 62
 cooperativest treball.coop

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2024

**MÉS DE 9.000€
EN PREMIS**

**ELS MILLORS TREBALLS
DE FI DE GRAU,
FI DE MÀSTER
I FI DE POSTGRAU**

Fent el teu treball sobre
una temàtica vinculada a:

**ECONOMIA SOCIAL
I COOPERATIVES**

Premis de fins a 1.100€
(més 300€ en productes
i serveis del mercat social)

Últim dia per presentar els treballs:

22 de juliol de 2024

premis@rocagales.cat

Bases: economiasocial.coop/premis

